

Mirari Martiarena eta Idoia Torregarai, Usurbilen. Bertan hartzen du Mirarik Idoia kotxean. Orduan hasten da emanaldia.

Jon URBE | FOKU

infraganti **MIRARI MARTIARENA ETA IDOIA TORREGARAI**

Usurbilgo Aitzaga tabernan harrapatu ditugu Mirari Martiarena eta Idoia Torregarai. Iluntzen ari du. Lehena barra ertzean dago, infusio batekin solasean, bigarrena tximista bezala, ilea eurtan blai sartu denean. Hemen josi dute 'Ztandap', puzkerrak, bikoterik gabeko emakumeak, elkarbizitza eta orgasmo arrakala bezalako gai tabuak karkaraka ezandarazten dituen bakarriketa ikuskizun berria. Diman (abendua 14) eta Iruran dituzte (urtarrilak 3) hurrengo emanaldiak. Gonbidatuta zaudete.

Sabelean tximeletak dituzte. Ikuskizun berri bat hasi dute, eta urduri daude ea jendeak aitzinekoan bezain ongi pasako duen. «Azterketa handi bat da, baina ilusio handiarekin gaude», hasi da Idoia Torregarai. «'Luze edo Motz' aurreko ikuskizunare-

kin herriak gastatu genituen, 150 emanaldi inguru egin ondok. Plazan jarraitzeko gogoa dugu, gure lana gustatzen zai-gulako. Horrek sortzea eskatzen zuen», erantsi du Mirari Martiarenak. Hala egin zuten. Bien artean probatu, eta zuzenean plazara. Horregatik, leku seguru bat aukeratu zuten, Al-tzo. Aurreko bi ikuskizunak

bezala, bertan estreinatu zuten "Ztandap", azaroaren 3an. «Oso ondo atera zen».

Bakarriketak «oso gauza bi-ziak» dira bikotearentzat. «Testuak idatzita daude, baina inoiz ez ditugu esango idatzita dauden bezala. Nahiz eta gauza bera kontatuko dugun, kotatzeko modua desberdina izango da, zerbait gertatzen

bada erantsiko dugu... Zenbat eta seguruago sentitu testua, errazago egingo dugu, eta inprobisaziorako tartea ere handiagoa izango da», azaldu du oartzuarrak. Horrek eskatzen duena da aunitzetan egitea.

"Luze edo Motz"-ek ederki funtzionatu du, eta urte bukaera honetan bi ikuskizunak uztartzen ari dira, baina etapa bat amaitu behar dela iruditzen zaie. Usurbildarrak adierazi duenez, ez dute bertan gogo gelditu nahi etengabe. «Gure denbora hartzen dugu batetik bestera, Euskal Herriko zirrikitu txikienera iristeko eta eroso eta gustura egoteko».

2018an sortu zuten lehendabiziko ikuskizunarekin, "Bakean dagoena bakean utzi"-rekin, gauza bera egin zuten. Lanku kultur zerbitzuekin elkarlanean hasi zuten bidea, eta hala jarraitzen dute.

GARAPENA

Aurreneko ikuskizunean eus-kara gaiak ere sartzen zituzten; bigarrena genero ikuspegitik egin zuten, tabu gehiago puskatzeko; eta hirugarren hau ez da beharbada hain apurtzailea edo ikusgarria, baina azpian dituen gaiak sakonagoak dira. Beren estiloari jarraitzen diote, beren bizitzan eragina duten gaiak hartuz. Hori bai, esperientzia handiagoa dute orain.

«Beste jarrera eta segurtasun bat dugu oholtzan. Horrek ez du esan nahi lasai egoten garenik, ezta gutxiago ere. Baina erremintak baditugu momentu batzuetatik errazago ateratzeko eta indartzeko», esplikatu du Mirarik.

Hazi egin dira. Idoiak ez luke erranen iruzurgilearen sindromea izan dutenik. «Oso argi genuen egin nahi genuen hori egingo genuela, baina sortzai-

Usurbilgo Aitzaga taberna dute sortzeko toki kuttunetako bat. Jon URBE | FOKU

le gisa beti exijitzen diogu gu-re buruari zerbait aurrekoaren adinakoa izatea, eta horrek, noski, tximeletak baino kezka ekartzen digu. Gero, ikusten dugu funtzionatzen duela. Orain berriro hasi berritan be-zala gaude, baina eskarmentu gehiagorekin. Konbinazio hori ere interesgarria da».

Lan txukuna osatu dutela uste dute. Gainera, nabari da haiek ere ongi pasatzen dute-la. Torregarairen ustez, hori da beren indargunea. «Biok elkar-rekin gehitu egiten dugu, on-gi pasatzen dugu, saio bakoitza disfrutatu eta konpartitzen dugu. Bost urteko ibilbide hori egina izatea eta oraindik go-goa edukitzea eta esatea: ‘Goa-zen, Mirari, Euskal Herriko txoko honetara’, hori mundia-la da, hori seinale bat da».

Estilo desberdinak dituzte. «Idoiak kanpora egiten du,

keinu askorekin, gehiago mu-gituz. Ni jarri eta gauzak kon-tatzen joaten naiz. Bat energia oso altuarekin doa, bestea ba-xuagoarekin. Hor ere oreka dugu».

Emanaldi guztiak ez dira berdinak eta badakite noiz da-go-en bat harrotuta eta disfru-tatzen eta noiz dagoen buka-tzeko gogoz; hain ongi ezagutzen dute elkar, non hori ere badakiten, eta oholtzan el-karri laguntzeko balio die.

Emanaldia Usurbilen hasten da, Mirarik Idoia kotxean har-tzen duenean. «Batzuetan aste gogorra izaten dugu. Ez gara honetatik bakarrik bizi, bakoit-zak gure lanak ditugu. Ba-tzuetan gogorik gabe ateratzen naiz etxetik, ze pereza Euskal Herriko beste puntara joatea orain etxean egon nin-tekeenean igande arratsalde batean lasai manta azpian,

baina badakit Idoia kotxean sartzen denean lehenengo ko-mentarioa hori izango dela, eta pasatzen dela».

LUR OROTARIKOAK

Euskal Herria dute plaza, bere zazpi probintziak. Aste berean egon daitezke Otxarkoagan, Vianan eta Baionan. Zuberoan ez dira egon, beste seietan bai. Emanaldia kultur etxean izan daiteke edo emakume femi-nisten areto batean. Areto for-mala izan daiteke edo gaztetxe bat. Kalean ere egin izan dituz-te bakarriketa-poteoak. Lur orotarikoak dira.

Formatu txikia dute eta ho-rrek askatasuna ematen die hainbat lekutan egiteko. Bi aulki, ura eta barre gogoz da-go-en jendea, hori baino ez du-te behar. Herri ttiki ugaritatik deitzen diete. Batzuek ez dute antzokirik, herriko gela bat dute eta hor egiten dira ekin-tza guztiak. «Bizia sortzeko ai-tzakia ere bagara». Horrek ha-rrotasuna ematen die.

Zenbat frontoitan egin du-ten, festetan kalean, elizan, kanpinean... Esperientzia hori guztia hagitz ederra da haien-tzat. «Ikasi behar duzu ez dela berdina antzoki formal batean edo elkarte batean aritzea, edo haurrak dauden toki handi ba-tean. Horrek ematen dizu zail-tzea, kontzentrazioa lantzea eta erabiltzea».

Irri egitea kostatzen zaion jendea dagoen emanaldiei dei-tzen diete plaza zaila. «Gu-txiengoa dira. Beste batzue-tan, jendea barrez aritzen da, baina nahikoa da bat serio egotea; zuk berak barre egitea nahi duzu eta deseroso senti-tzen zara. Ahaztu egin behar duzu horretaz, indarra galtzen delako. Kontzentratu barrez ari direnekin eta gozatu», kon-tatu du Mirarik.

«Elkarrekin gehitu egiten dugu, saio bakoitza disfrutatu eta konpartitzen dugu. Bost urteko bidea egina izatea eta gogoa edukitzea eta esatea ‘goazen’, hori mundiala da»

«Bi aulki, ura eta barre gogoz dagoen jendea, hori baino ez dugu behar. Herri txiki ugaritatik deitzen digute. Bizia sortzeko aitzakia ere bagara, eta horrek harrotasuna ematen digu»

«Gai batzuk deserosoak edo tabuak izan direnez, pertsona batzuek ez diote beren buruari baimenik ematen barre egite-ko. Hor tentsio batzuk sortzen dira eta gu horiek puskatzera gatoz», gaineratu du Idoiak. «Herri batzuk barrura begira-koak dira gehiago, beste ba-tzuk lehenengo momentutik karkaraka hasten dira».

«Beste batzuetan, eboluzioa ikusten dugu. Hasieran kosta-tzen zaie, gero barrez hasi eta lehertu egiten dira». Zirriki-tuak bilatzen dituztela azaldu du oiartzuarrak. «Badakigu txiste batek beti funtziona-tzen duela, eta egun batean ez da sartzen. Hori gertatzen da herri batetik bestera dena al-datzen delako eta deserosota-sunak sortzen direlako».

MUGIARAZI

Publikoarengandik hurbil-hurbil daude. Usurbildarraren-tzat hori da onena. «Polita da ikustea bati irribarre bat atera diozula. Baina batzuetan go-gorra ere bada. Denak serio daudenean eta zu dena ema-ten, hori ere kudeatzen jakin behar da».

Barre eragiteaz gain, zerbait mugiarazi nahi dute. «Gauzak kontatzerakoan jendeak ongi pasatzea bilatzen dugu, baina pentsaraztea ere bai. Batzue-tan txisteak barre egiteko dira eta kito. Ez dut pentsatzen zer-

baitekin mundua aldatuko du-
danik, aldatuko dut agian, bai-
na jendeak ongi pasatzea nahi
dut, barre egitea ona delako
niretzat eta besteentzat», adie-
razi du Martiarenak.

NORBERE BEGIRADA BEREZIA

Batzuetan, gai bati buruz min-
tzatzeko gogo dute eta pentsa-
tzen dute kontu arina dela, bai-
na estutzen eta fintzen
doazenean ohartzen dira beren
begirada bereziekin jendea mu-
giarazi dezaketela. «Bizitza ikus-
teko gure modua umorea da,
oso antzeko ingurua dugu eta
gauza asko konpartitzen ditu-
gu, baina bakoitzak gure begira-
da dugu eta jorratzen ditugun
gaiak ere desberdinak dira».

Emanaldia idatzi, azken hila-
bete eta erdian idatzi dute, bai-
na egosten urtebete egon da.
Kotxeko bidaietan aipatu dituz-
te gertatu zaizkienak eta eragin
dieten kontuak, eta zakua bete-
tzen joan dira. Urte hasieran ba-
zekiten udazkenean zerbaite egi-
nen zutela, eta bitartean,
gorputzean, buruan izan dute,
ea zer ateratzen zen. Gero, gal-
bahea pasatu, eta idatzi egin du-
te, txisteak sartuz.

Bakoitzak bere zatia idatzi du
eta gero elkarrekin josi eta gor-
puztu dute. Batak besteari en-
tzun, eta proposatu: «Zergatik
ez duzu hau horrela esaten?».
Batak bertzearen aitzinean egin
du bakarriketa, hasieran pape-
rarekin, gero gabe.

**«Hasi ginenean binakako bakarriketa esaten
genion, baina egiten duguna Ameriketatik
etorritako ‘stand up’ hori da, publiko baten
aurrean zuzenean monologoa botatzea»**

**«Bi emakume kartelean ikusita,
emakumeentzat dela pentsatzen da. Orain,
gizonezko bat ikusita, denentzat da. Ba gurera
ere nahi duena etor daiteke»**

Bost urte dira Mirari Martiarena eta
Idoia Torregarai elkarrekin herriz herri
umorea egiten hasi zirela. Sabelean
tximeletak dituztela aurkeztu dute
hirugarren ikuskizuna: “Ztandap”.
Jon URBE | FOKU

BINAKA EGITEKO HAUTUA

Eztanda eta “stand up” hitze-
kin jostatuz sortu dute ikuski-
zunaren izena. «Eztanda sono-
ritate handiko hitza da. Guk
hori egiten dugu, gai asko ez-
tandarazi: ezkutukoak, tabuak,
emakumeenak... Argitara eka-
rri eta egur pixka bat eman.
Hitz joko polita egiten zuen
“stand up”-ekin. Hasi gine-
nean binakako bakarriketa
esaten genion, baina egiten
duguna Ameriketatik etorrita-
ko “stand up” hori da, publiko
baten aurrean zuzenean mo-
nologoa botatzea. Hor, bada
aldarri bat: guk ere bost urte
daramatzagu Euskal Herri
osoan hau egiten».

Binaka egiten dutela eta
“stand up”-a bakarrik egin
behar dela erran izan diete.
Oiertzuarrak ohartarazi du ho-
rren atzean dagoela zergatik

hautatu duten binaka egitea,
ze bera bakarrik hasi zen.
“Mirarikeriak” izeneko baka-
rrizketa bat zuen. «Baina oso
gogorra egiten zitzaidan ni
bakarrik joatea herri batera,
ezagutzen ez nauten toki ba-
tera barre eragitera, emaku-
me bati eskatzen zaion ho-
rren guztiaren kontrakoa
egitera. Horren atzean bada-
go hautu bat: elkartu eta in-
dartzeara». Ahizpatasuna hori
ere bada.

FEMINISTA

Oraindik aldarrikatu beharra
dute egiten dutena ez dela
emakumeentzat bakarrik.
«Emakumeak etortzen dira
gehienbat. Talde feministak
antolatzen badu gizonezkoek
segituan deskonektatzen dute,
eta bi emakume kartelean iku-
sita, emakumeentzat dela pen-

tsatzen da. Orain, kartelean gi-
zonezko bat ikusita, denentzat
da. Ba gurera ere nahi duena
etor daiteke». Gizon aunitzek
erraten diete: «Zenbat ikasi
dudan!». Funtzio sozial hori
ere betetzen dutela diote irriz.

Feministak diren momentu-
tik, sortzen dutena feminista
da. Aunitzek kontratatzen di-
tuzte berdintasun sailetik eta
talde feministetatik, baina kul-
turatik ez hainbertze, eta gizo-
nezko bakarriketatileak kul-
turatik ere kontratatzen dira.
«Horretaz aparte, kulturak
udaletxeetan mugitzen duen
aurrekontua handiagoa da fe-
minismoak edo berdintasun
sailak mugitzen duena baino».

Euskal Herrian bada baka-
rrizketatileen olatu bat, eta
pozez bizi dute hori. Tarteka
gauzak egiteko elkartzen dira.
Bilbon, Ane Lindanek eta Ra-
quel Torresek “Despotorrea”
jarri zuten martxan. Sekulako
aukera da horretan hasi nahi
duten emakumeentzat. Dokan
ere “Kar kar probalekua” egi-
ten da.

Ikuskizunean Torregarai
hasten da, puzkerrak eta ema-
kumeon fintasuna lotuz. Gero,
Martiarenak bikoterik ez du-
ten emakumeei buruz gustura
hitz egiten du. «Banuen go-
goa. Gizartea binaka bizitzeko
pentsatuta dago eta barre egin
nahi nien ustez zoriontsu di-
ren bikote horiei eta pentsa-
tzen dutenei ni emakume tris-
te bat naizela».

Jarraian, elkarbizitzari hel-
tzen dio Idoiak eta esaten du
dena ez dela arrosa kolorekoa.
Sexuari buruz aritzen da Mira-
ri, orgasmo arrakalaz zehazki.
«Emakumeok pairatzen dugu,
soldata arrakala bezalaxe».
Emakumeok aditu behar iza-
ten ditugun gauzeekin buka-
tzen dute. •

